

06

72 yaşındaki gazeteci Alaaddin Kaya için özgürlük çağrısı

04

Mültecilere kucak açtılar

15

Ömer F. Gergerlioğlu'ndan mektup var

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
MAYIS 2021 SAYI:5

**Avrupa
Parlamentosu'ndan
'en sert' Türkiye
raporu** **S7**

İNGİLTERE PARLAMENTOSU'NDAN TÜRKİYE'YE İNSAN HAKLARI ÇAĞRISI

Türkiye'de yaşanan insan hakları ihlallerine karşı İngiltere Parlamentosu da kayıtsız kalmadı. İngiltere Parlamentosunda ki farklı partilerden 53 milletvekili, Türkiye'nin içinde bulunduğu insan hakları ihlalleri ve otoriterleşmeden kurtarılması için İngiltere Dışişleri Bakanı Dominic Raab'ı daha aktif rol üstlenmeye çağırdı. Milletvekillerinin imzaladığı bildiri de, Gazetecilerin tutuklanması, politikacılara siyaset yapma yasağının getirilmesi, insan hakları savunucularının tutuklanması, HDP gibi yasal bir

partinin kapatılmaya çalışılması ve son olarak milletvekilliği düşürülerek cezaevine konulan HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ile İnsan Hakları Derneği Eş Başkanı'nın gözaltına alınmasının büyük yanlışlar olduğu ve bu büyük yanlışların bir faturasının olması gerektiği belirtiliyor.

İktidardaki Muhafazakar Parti milletvekillerinden ve Parlamento Dış İlişkiler Komitesi eski başkanı Crispin Blunt ve ana muhalefetteki İşçi Partisinden Tony Blair ve Gordon Brown hükümetlerinde bakanlık ve daha

Turkey Human Rights
Accountability Project

sonra da gölge dışişleri bakanlığı yapmış Hilary Benn'in hazırladığı ve 53 milletvekilinin imzaladığı mektup Dominic Raab'a iletili. Birleşik Krallık için vazgeçilmez bir müttefik olan Türkiye'nin demokrasi, insan haklarına saygı ve çoğulculuk çizgisine geri çekilmesi için hükümetin izleyeceği politikaları ilan etmek üzere Parlamentoda milletvekillerini bilgilendirmeye çağırdı.

Mektupta özellikle HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun tutuklanması, diğer insan hakları savunucularının yaşadığı sorunlar, Kobani Davası ve Türkiye'nin İstanbul Konvansiyonu'ndan çekilmesi dile getiriliyor ve dışişleri bakanından İngiltere'nin dostluğunun kayıtsız şartsız bir dostluk olmadığını ilan etmesi isteniyor. Mektuba imza atanların arasında Muhafazakar Parti'nin kıdemli isimlerinden Sir Roger Gale, Andrew Mitchell, Julian Lewis, İşçi Partisinin önde gelen isimlerinden Margaret Beckett, Kate Osamor ve Liberal Demokrat Parti dış politika sözcüsü Layla Moran gibi isimler de bulunuyor.

Ortak imzalı mektup İngiltere'de soru önergesi statüsünde kabul ediliyor ve Dışişleri Bakanı Dominic Raab'ın önümüzdeki dönemde parlamenterlerin bu konudaki sorularını cevaplamak üzere özel bir oturum için gündem vermesi bekleniyor.

İNGİLTERE, TÜRKİYE'DEKİ 'HAK İHLALLERİNİ' YAPTIRIM LİSTESİNE ALMA YOLUNDA

İngiltere'de, iktidar partisi AKP'nin işkenceci savcılarını, hakimleri ve polis şeflerinin gerçekleştirdikleri hak ihlalleri sonucunda "İnsan Hakları yaptırım listesine" alınmaları konusundaki ilk resmi başvuru gerçekleştirildi.

Türkiye'nin 81 ilin 77'sinde görev yapan Avukatlar, Baro Başkanları ve hatta hükümetin istediği şekilde kararlar vermeyi reddeden Hâkimler, devletin Savcılar tarafından yürütülen soruşturamalar kapsamında, uydurma suçlamalarla gözaltına alınarak tutuklanıp cezaevine konuldular. Siyasi iktidarın istediği şekilde kararların verildiği kovuşturamalar neticesinde uzun süre cezaevlerinde bulunan aktivistler, gazeteciler ve akademisyenler var. Kimin hapiste ne kadar süreyle tutulacağını, kimin tahliye edileceğini belirleme konusunda mahkemelerden çok hükümet ve savcılar

bu yetkiye sahip. Bu güç, hukuk sistemi tarafından büyük ölçüde kontrol edilmemektedir. Türk mahkemeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ve BM'nin, özellikle de bazı tutukluların salıverilmesine karar veren kararlarını rutin olarak görmezden geliyor.

Gözaltına alınanların çoğu işkenceye, hücre hapsine, sağlık hizmetlerinden mahrum bırakıldı ve avukat erişimlerine izin verilmedi ve bazıları gözaltında öldü. Bazı hakimler ve savcılar, gözaltında tutulan kişileri serbest bırakılmaları karşılığında tehdit ederek para talep ettiler.

Yaşanan hukuksuzluklara ilişkin, London Advocacy & Arrested Lawyers Initiative bünyesinde 2020 Eylül ayında başlatılan 'Türkiye İnsan Hakları Hesap Sorulabilirlik Projesi', Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin İngiltere'nin yaptırım listesine alınması için yoğun bir çalışma başlattı.

Yürütülen bu çalışmalar neticesinde proje ilk meyvelerini verdi ve işkence altında ve fat eden Gökhan Öğretmen, müvekkilleri itirazcı olmayı reddettiği için işkence edilen bir avukat ve 2019 Mayıs'ında Halfeti'de yaşanan Kürt sivillere yönelik sistematik işkence dosyalarının faileri hakkında "Birleşik Krallık Küresel İnsan Hakları Yaptırımları" çerçevesinde yaptırım uygulanması için resmi başvuru yapıldı.

Bu proje üzerinde çalışan İngiltere'nin önde gelen iki İngiliz avukatı; Kevin Dent ve Michael Polak tarafından hazırlanan 540 sayfalık başvuru dilekçesi, 17 Mayıs Pazartesi günü İngiltere Dışişleri Bakanlığı'na teslim edildi.

18 Mayıs Salı akşam saatlerinde yapılan ve bir İşçi Partisi milletvekilinin ev sahipliğinde gerçekleşen basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulan başvuru hakkında Agility PR firmasıyla çalışılarak dünya çapında 3500 basın organına basın bildirisi ulaştırıldı.

Türkiye İnsan Hakları Hesap Sorulabilirlik Projesi kapsamında şu ana kadar ayrıca bir uluslararası konferans, Avukat ve Hukuk öğrencilerine yönelik eğitim programları gerçekleştirildi. İngilizce bir rapor ile birlikte bir de belgesel hazırlanırken projenin bir sonraki ayağında Amerika Birleşik Devletleri'nde benzer bir başvuru gerçekleştirilmesi için hazırlıklar devam ediyor. ■

Öğretmen ve eğitimcilerin kaçırıldığı ülkelerdeki vatandaşlar, konsolosluklar önünde eylemler yaptılar.

Mültecilere kucak açtılar

Aktion für Flüchtlingshilfe e.V, Türkiye’de karşılaştığı politik, kültürel ayrımcılıklar, sosyal aidiyetleri nedeniyle zorunlu olarak ülkesini terk ederek Almanya’ya mülteci olarak gelenlere kucak açtı.

Berlinli hayırseverler tarafından 2018 yılında kurulan ve Almanya’ya gelerek iltica başvurusunu gerçekleştiren kişilere bu süreçlerinde yanlarında olarak her türlü desteği sağlayan Aktion für Flüchtlingshilfe Derneği destek vermeye sürdürüyor. İltica ederek ülkelerini terk etmek zorunda kalan bu kişilerin uğradıkları zulmü Batı kamuoyuna duyurmayı kendisine bir göre olarak gören Dernek, insan hakları ihlallerinin durdurulması konusunda adımlar atmaya çalışırken, Almanya’ya gelen mültecilerin önlerindeki en büyük sorun olan uyum süreci konusunda da büyük çalışmalar gerçekleştiriyor.

Derneğin üye ve gönüllüleri başta olmak üzere Aktion für Flüchtlingshilfe e.V yöneticileri hem yerel düzeyde hem de Almanya genelinde uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdinde faaliyet gerçekleştirerek birçok önemli faaliyete imza atıldılar.

HAK İHLALLERİ HER ALANDA DİLE GETİRİLİYOR

Türkiye’yi terk ederek Almanya’ya gelenlerin iltica başvuruları uzun bir süreç alıyor. Bu süreçte iltica başvurusunda bulunan kişilere hukuki danışmanlık sağlayarak ‘mülakatlarda’ teknik destek veren Aktion für Flüchtlingshilfe e.V, yeni ‘Almanya’lıların entegrasyonu adına seminer ve çalıştaylar düzenleyerek ülkeye daha çabuk adapte olmaları sağlanıyor. Dernek, entegrasyon sürecinde dil kursları, kurs sonunda iş bulma ve

Alman Federal Meclisinde (Bundestag) Parlamentoda grubu bulunan 3 büyük partinin milletvekilleriyle görüşmeler yapıldı.

ev bulma konularında da Almanya'ya gelenlere her türlü desteği veriyor., Belirli özel günlerde 'Barışçıl Etkinlikler' düzenleyen Aktion für Flüchtlingshilfe e.V, insan hakları alanında panellerin yanı sıra Alman kurumlarınca düzenlenen benzer seminer ve panellere katılım sağlayarak Türkiye'deki hak ihlallerini dile getiriliyor.

ÇOCUK HAKLARI "864 BEBEK VE ÇOCUK HAPİSTE"

15 Temmuz'dan sonra yürütülen tenkil sürecinin en büyük kırılma noktasını oluşturan Anne ve çocuklarının binlerce insan gibi cezaevlerine konulması oldu. Farklı meslek gruplarında çalışmış, ev hanımı olan binlerce kadın yeni doğmuş bebekleri ve küçük yaşta çocuklarıyla cezaevlerine gön-

derildiler. Bebeklere, çocuklara ve kadınlara adalet kurumları eliyle yapılan sistematik işkenceye karşı Aktion für Flüchtlingshilfe e.V ülke genelinde ses getiren etkinlikler düzenleyerek bebeklerin seslerini duyurdu.

Ayrıca Dernek İnsan Hakları Günü vesilesiyle Almanya'nın farklı şehirlerinde açık hava toplantıları ve paneller düzenleyerek Türkiye'deki 'hak ihlallerini' farklı etkinliklerle tüm dünyaya duyurdu. Türkiye Büyükelçiliğine siyah çelenk bırakarak hak ihlallerinin durdurulması çağrısında bulundu.

ADALETE AÇ, ŞİDDETE TOKUZ

"Adalet aç, şiddete tokuz" pankartı ile Kadınlar Gününde kadınların sesi olmaya çalışan Aktion für Flüchtlingshilfe e.V Türkiye'deki cezaevlerinden yaşanan işkencenin resmi olan "Beyaz Sandalye" eylemini Avrupa'nın birçok şehrinde gerçekleştirerek büyük ses getirdi. Tek başına tutulduğu yıkık dökük, virane bir "karantina" hücrelerinde plastik bir sandalyenin üzerinde hayatını kaybeden Mustafa Kabakçioğlu ve diğer mazlumlar için gerçekleştirilen eylemin yanı sıra, insan haklarını alanında verdiği büyük desteklerden dolayı Dernek üye ve gönüllüleri Gergerlioğlu'nu unutmadı ve destek olmak için meydanlarda indiler. ■

72 YAŞINDAKİ GAZETECİ ALAADDİN KAYA İÇİN ÖZGÜRLÜK ÇAĞRISI

Müebbet hapis cezasına çarptırılan ve 5 yıldır tek kişilik hücrede tutulan 72 yaşındaki gazeteci Alaaddin Kaya için sosyal medya üzerinden özgürlüğüne kavuşması için çağrı yapıldı.

Cezaevindeki gazetecilerin sesinin duyurmak için mücadele eden Jailed Journos platformu tarafından başlatılan kampanyaya 51 bin kişi "AlaeddinKaya Özgürlük" ve "#FreeAlaeddinKaya" etiketlerini kullanarak destek verdi. Türkçe'nin yanı sıra İngilizce ve Almanca da yapılan paylaşımlarla Kaya'nın tahliye edilmesi istenirken, diğer hasta ve yaşlı tutuklulara verilen haklardan Kaya'nın da yararlanması talep edildi.

HÜCREDE TUTULUYOR

72 yaşında ki Alaaddin Kaya kalp ritim bozukluğu, diyabet, hipertansiyon, böbrek yetmezliği gibi sağlık sorunları ile mücadele ederken 5 yıldır Ankara Sincan Cezaevi'nde tek başına 3 metreye 5 metre büyüklüğünde ki bir hücrede tutuluyor.

Alaeddin Kaya'nın damadı Bora Erdem, TR724 sitesinde gazeteci Abdulhamit Bilici'nin programına katılarak kayınpederinin son durumu hakkında bilgi verdi. Erdem şunları söyledi, "Çok ciddi tedirginiz. Hiçbir suçu günahı olmadan son 5 yıldır hapsede. Ağır şeker hastalığı var. Kalp ve böbreğinde ciddi rahatsızlık var. Maalesef sesimizi duyuramıyoruz. Maale-

sef yakınlarımıza sahip çıkamadık. Sokağa çıkıp bas bas bağırılması gerekiyor. Adalet çok önemli herkese lazım. Adalet oyun oynanacak bir şey değil. Biran önce tahliye edilmeli. Normalde torunlarını sevmesi gerekirken malına mülküne de el konularak hayatı mahvedildi. Tek isteğimiz, bu insan tekrar özgürlüğüne kavuşsun, rahat bir nefes alsın. Başka bir şey istemiyoruz" dedi.

ANNESİNİN CENAZESİNE KATILMASINA İZİN VERİLMEDİ

Alaeddin Kaya'nın cezaevindeyken çok sevdiği annesi Fatma Kaya, 2019 Mayıs ayında vefat etmişti. Kaya'nın annesinin cenazesine katılmasına bile izin verilmedi. "AlaeddinKaya Özgürlük" "#FreeAlaeddinKaya" etiketleri ile yapılan paylaşımlarda Alaeddin Kaya'nın kız kardeşi Nihal'in, annelerinin cenazesinde yaptığı konuşma da paylaşıldı. Paylaşılan konuşma şöyle; Rahmetlinin gözlerinden yaş eksik olmadı. O, oğlu Alaeddini bekliyordu. Gözleri hep kapıda idi. Ana oğul birbirine çok düşkün idiler. Hatta abim onun için kaçmamıştı yurtdışına. Ama ölümünde başında bulunamadığından, O hapiste ağladı; anam ise, hem can çekişirken ağladı, hem de can verince gözü açık ağladı. Abimi beklerken gözyaşları dinmedi. Kefenlenirken bile gözyaşları kesilmemişti zavallı annemin. Her iki göz çukurunda birer inci gibi gözyaşlarıyla veda etti bizlere... ■

Avrupa Parlamentosu'ndan 'en sert' Türkiye raporu

Avrupa Parlamentosu'nun (AP) yeni Türkiye raporu 480'e karşı 64 oyla parlamento oturumunda kabul edildi. AP'nin Türkiye raportörü Nacho Sanchez Amor'un deyişimiyle son yıllardaki "en eleştirel" rapor oldu. 26 sayfalık raporda Türk hükümetine insan hakları ihlalleri konusunda sert uyarılarda bulunulurken, Avrupa Birliği kurumlarına da Türkiye'ye karşı daha net tavır alınması konusunda çağrıda bulunuldu. Hatta Türkiye'nin AB üyelik sürecinin sonlandırılması tavsiye edildi. ▶

Raporda üç ana başlık yer alıyor: Hukukun üstünlüğü ve temel hakların uygulanmasında geriye gidiş, AB kriterlerinin tam aksi istikamette baskıcı devlet yapılanmasına gidilmesi ve dış politikada AB üyesi ülkelere, özellikle Yunanistan ve Güney Kıbrıs'a karşı "düşmanca" tutum. Dış politikaya yönelik endişeler, Türkiye'nin AB içerisinde bir "uyum problemi yaratacağı" ve Avrupa'ya karşı düşmanca bir tutum gözlemlendiği yönünde.

Raporun önemli bir bölümü, son birkaç yılda yaşanan hak ihlalleri ile dolu. 15 Temmuz sonrası ilân edilen Olağanüstü Hâl tedbirlerinin amacından tamamen saptığı, temel insan haklarının o dönemden kalma yasalar ve mevzuatlarla sistemli şekilde ihlal edilmeye başladığı notu var. Erdoğan hükümetinin doğrudan hedef aldığı kesimler arasında Kürtler, Aleviler, KHK'lılar, kadın ve LGBTİ hakları savunucuları yer alıyor. Bu kesimlere yönelik kısıtlamaların 15 Temmuz öncesine uzandığı da vurgulanıyor.

Türkiye'nin Terörle Mücadele Kanununun (TMK) AB standartlarıyla hiçbir şekilde uyuşmadığı ve vatandaşların temel haklarını hiçe saydığı ele alınmış. Bununla birlikte 15 Temmuz bahane-

siyle savcı ve hâkimlerin yüzde 30'unun işinden edilmesi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun (HSK) yeniden yapılandırılmasıyla yargının iktidara tamamen bağımlı kılındığı, yargı kanalıyla da muhaliflere baskı yapıldığı raporda net biçimde yer alıyor.

ÜYELİK SÜRECİ SONLANABİLİR

Bir önceki AP raporundan bugüne Türkiye'deki durumun daha da kötüye gittiğinin altı çizilerek, Avrupa Komisyonu'na 2005'te başlatılan tam üyelik sürecinin sonlandırılması önerisinde bulunması tavsiye ediliyor. Komisyonun bu yönde ki önerisi, AB üyesi ülke liderleri toplantısında karar alınarak Türkiye'nin üyelik süreci sonlandırılabilir. Nitekim raporda Türkiye'de AB (Batı) karşıtı bir tutum olduğu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da bu tutumu körüklediği ima ediliyor.

15 Temmuz sonrası süreçte başta KHK'lılar olmak üzere ihlale uğrayan bazı isimlerin zikredilmiş olması önemli. Bunlar arasında hâlen kayıp olan ve güvenlik güçlerince kaçırıldığı şüphesi gittikçe artan KHK'lı Yusuf Bilge Tunç'un ismi de yer alıyor. Rapor ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) bir çağrıda bulunarak, ka-

patılan Zaman gazetesi muhabiri Hanım Büşra Erdal'ın dosyasını bir an önce işleme alması gerektiğini söylüyor.

Yaklaşık 150,000 KHK'lı için Türkiye içinde hukukî kanalların iyi çalışmadığı, KHK'lıların başvurularına bakan OHAL Komisyonu'nun "efektif bir biçimde işlerliği" konusunda makul şüphelere sahip olduğu dile getiriliyor. Pasaport ihlallerinin de sürdüğü kaydediliyor.

UNUTULAN İNSAN HAKLARI İHLALLERİ YENİDEN GÜNDEMDE

Rapor son birkaç yılda Türkiye'de gündeme gelen ve birçoğu çoktan unutulmuş insan hakları ihlallerinin de yeniden gündeme getirilmiş. Bunların arasında öldürülen Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi davasının bir an önce âdil biçimde sonuçlandırılması çağırısı yapılırken ayrıca helikopterden atıldıkları iddiasıyla gündeme gelen Servet Turgut ve Osman Şiban'dan da hâlen Türkiye demokrasisinin önünde ciddi bir engel teşkil eden Kürt sorunu bağlamında bahsedilmiş.

Hapiste tutulan insan hakları savunucularının, özellikle iş insanı Osman Kavala ve eski milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun duruma-

rı not edilmiş. Hapishanelerdeki işkenceler, kötü muameleler, hamile ve lohusa kadınların tutuklanması, ve siyasi mahkumların koronavirüs düzenlemesinden hariç tutulması, bir diğer "kaygı" kaynağı. Hapisteki gazeteci sayısının 160'tan 70'e düştüğü söylenirken, bu sayının hâlen çok yüksek olduğu ve gazetelere ve internet sitelerine sansürle birlikte ifade özgürlüğünün iyiden iyiyeye kötüye gittiğinin altı çiziliyor.

Yine son yıllarda toplumsal kutuplaşmayı ve Türkiye'de yaşayan dinî azınlıkların güvenliğini tehdit eden bir tavır cesaretlendiren Ayasofya'nın ve Kariye Müzesi'nin camiye çevrilmesi kararları da rapora dahil edilmiş durumda. Boğaziçi Üniversitesi protestoları, HDP'e kapatma davası girişimi, Kobani soruşturması, İstanbul Sözleşmesi ve yolsuzluk gibi konular da raporda yer alarak gündeme getirilmiş durumda.

Sivil toplumun önündeki engeller ve İçişleri Bakanlığı'nın dernekler üzerinde ki baskısı ayrıca "cumhurbaşkanlığı sisteminin otoriter yorumunun güçlenmesinin" ciddi endişeye sebep olduğu, "sadece meclisi değil bakanlar kurulunu bile hiçe sayan iktidardaki hiper-merkezleşmenin" güçler ayrılığını tehlikeye attığı da raporda belirtilmiş. ■

SOYLU'NUN İNKAR ETTİĞİ İŞKENCE GERÇEKLERİ

Sedat Peker'in itiraflarının odağında olan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, kendi döneminde işkence olmadığını ileri sürdü. Ancak iddialar da adı geçen bölgeler başta olmak üzere birçok defa yaşanan işkence olayları Soylu'nun aksine fotoğraf ve görüntüler ile belgelendi.

Organize suç lideri olduğu iddia edilen Sedat Peker'in itiraflarının odağında ki İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Habertürk TV'de gazetecilerin sorularını yanıtlarken Peker'in iddialarının büyük bölümünü cevaplandırmadı.

4,5 yıllık bakanlığı döneminde işkence olmadığını ileri süren Soylu, "Uluslararası Af Örgütü'nün muhatabıyız. Biz acayip de mücadeleler yaptık. Özellikle FE..'nün, salonda şey yapılan fotoğrafları vardı ya, bu insanlığa aykırıdır falan. Burada biz bu Af Örgütü'yle ilgili her seferinde karşı karşıya geliriz, onlar Türkiye'ye gideceği yeri söylerler, göndeririz, her yeri ziyaret ederler. 4,5 yıldır işkenceyle ilgili en ufak bir şey önümüze koymadılar. İnsan hakları derneklerinin hepsi siyasal gözlükle bakarlar" ifadelerini kullandı.

AF ÖRGÜTÜ YALANLADI

Uluslararası Af Örgütü, Soylu'nun açıklamalarının hemen ardından Twitter hesabı üzerinden

son yıllardaki işkence ve kötü muamele iddialarına dair acil eylem, rapor ve çağrılara dair paylaşım ile İçişleri Bakanını yalantladı. Birçok sanal medya kullanıcısı da Soylu döneminde yaşanan işkence fotoğraflarıyla tepkilerini dile getirdi.

Özellikle asker, polis, korucu ve bekçilerin yoğun olarak aktif olduğu bölgelerde işkence olayları da Soylu'yu yalantlıyor. Bölge kentlerinde ilan edilen sokağa çıkma yasakları sonrası karakol ve operasyon bölgelerinde işkence olaylarında ciddi artış yaşandı. Birçoğu fotoğraflar ve görüntülerle ortaya çıkan olaylara dair başlatılan soruşturmanın birçoğu hakkında "takipsizlik" kararı verilirken, davaya dönmüşen yargılamalar ise genellikle cezasızlıkla sonuçlandı.

Soylu canlı yayında kendi döneminde işkencenin son bulduğunu söylemiş, Uluslararası Af Örgütü ile iletişimde olduklarını belirtmişti.

396 TUTUKLU İŞKENCE BAŞVURUSU YAPTI

Hak ihlallerinin tavan yaptığı yerlerin başında cezaevleri geldi. Tutuklu ve hükümlülere yönelik kötü muamele ve hak gaspları Ada-

let Bakanlığının verilerine de yansdı. Bakanlık verilerine göre 1 Ekim 2019 - 19 Haziran 2020 tarihleri arasında 396 tutuklu işkence ve farklı kötü muameleler nedeniyle işkence başvurusu yaptı. Yine, yüzlerce siyasi tutuklu aileleri ve avukatları aracılığıyla çıplak arama, ayakta sayım ve sevkler sırasında darp gibi yeni hak ihlalleri ile karşılaştıklarını açıkladı.

Soylu'nun göreve geldiği 31 Ağustos 2016 tarihinden sonra yaşanan ve kamuoyunda geniş yankı bulunan bazı işkence ve kötü muamele olayları şu şekilde:

■ **12 Aralık 2016:** Urfa'da gözaltına alınan ve aralarında Viranşehir Belediyesi Eşbaşkanı Emrullah Cin ve avukatların da aralarında olduğu çok sayıda kişi, TEM Şubesi'nin üst katında işkence gördü. İşkenceye dair beyanlar mahkeme tutanaklarına yansdı.

■ **11 Şubat 2017:** Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Kuruköy'de, 11 Şubat-2 Mart 2017 tarihleri arasında ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında ikisi çocuk toplam 39 kişi gözaltına alındı.

Gözüne alınanlar arasında bulunan Abdi Aykut'tan uzun bir süre haber alınamadı. Aykut'un işkenceye maruz kaldığı fotoğraflar basına yansıdı. Bakan Soylu, "Hukuk devletinin dışında bir şey yapılmıyor. O yaşlı adam teröre ev sahipliği yapıyor" sözleriyle işkenceyi savundu. Tutuklanan Abdi Aykut ve beraberindeki 7 kişi, 17 Ağustos 2017 tarihinde tahliye edildi. Mahkeme beraat kararı verdi. Mardin İdare Mahkemesi, "haksız tutukluluk" gerekçesiyle İçişleri Bakanlığını tazminata mahkum etti.

■ **4-6 Ekim 2017:** Muğla'nın Ortaca ve Seydikemer bölgesinde "PKK"lı oldukları iddiasıyla gözüne alınarak darp edilen 7 kişinin ters kelep-

çeli çırılçıplak fotoğrafları servis edildi.

■ **5 Haziran 2018:** Hakkari'nin Şemdinli ilçesine bağlı Korgan Köyü'nde hayvanlarını otlatan 4 çoban askerler tarafından işkenceye maruz kaldı. Diyarbakır, Van ve Hakkari baroları, işkenceyi hazırladıkları raporla açıkladı.

■ **9 Haziran 2017:** Van'da Gevaş İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne yönelik 9 Haziran 2017 tarihinde gerçekleştirilen saldırı sonrası, mantar toplama dönemi 4 köylü polisterce gözüne alındı. Haklarında "Gevaş Emniyet Müdürlüğü'ne saldırı düzenleyen 4 terörist yakalandı" başlıklı haber

servis edilen Abdulselam Aslan (32), Cemal Aslan (53), Halil Aslan (48) ve Nejdet Beysüm (29), gözaltında tutuldukları süre boyunca polisin ağır işkencelerine maruz kaldı. Köylüler, daha sonra serbest bırakıldı. İşkence olayı, AKP'ye yakın birçok yazar ve gazete tarafından "Teröristler polisimizin şefkatli kollarında" şeklindeki başlıklarla servis edildi.

■ **16 Mayıs 2018:** Hakkari'nin Şemdinli ilçesinin Şapatan köyünde yapılan ev baskınlarında Temer Şengül ve Mehmet Ali Avcı polisterce darp edildi.

■ **16 Mayıs 2018:** İstanbul Bağcılar'da polis tarafından durdurulan otomobildeki dört kişi, araçta bulunan pompalı silah nedeniyle gözaltına alındı. Bağcılar 100. Yıl Kemalpaşa Polis Merkezi'ne götürülen dört kişi sorgu öncesi kaba işkenceye maruz kaldı.

■ **18 Temmuz 2018:** Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Yalımelez Mahallesi'nde yapılan ev baskınında gözaltına alınan Ayfer Şahin, Abdulkaki Şahin, Ayhan Şahin, F. Şahin, Şehriban Mamuk, Abdullah Şahin ve Dilan Görür, gözaltında sistematik olarak işkence ve kötü muameleye maruz kaldı. İşkenceyle ilgili yapılan başvuru takipsizlikle sonuçlandı.

■ **15 Şubat 2019:** Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacibekir Mahallesi'nde Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin yıl dönümü olan 15 Şubat'tan önce "eylem gerçekleştirmeye hazırlanmış" iddiasıyla gözaltına alınan çocuklardan 3'ü gözaltı sırasında ve ardından götürüldükleri Tuşba Asayış Karakolunda ağır işkenceye maruz kaldı.

■ **18 Mayıs 2019:** Urfa'nın Halfeti ilçesi Dergili Mahallesi'nde çıkan çatışmada 1 komiser ve 2 HPG'li yaşamını yitirdi. Çatışma sonrası Halfeti ve Bozova ilçelerine bağlı mahallelerde, olayla bağlantılı oldukları gerekçesi ile 55 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar, Yaylak Jandarma Karakolu bahçesinde yüz üstü yatırıldığı ve sırtlarına postallarla basıldığı fotoğraf karesi basına yansıdı. Kötü muamele Urfa TEM Şube'de de devam etti. Gözaltına alınan kişiler savcılıkta verdikleri ifadeler doğrultusunda kollukta tutuldukları süre boyunca elektrik, darp ve cinsel organlarını sıkma gibi işkencelere maruz kaldıkları

rını ifade etti.

■ **8 Eylül 2020:** Van'ın Çatak ilçesinde operasyona çıkan askerler tarafından gözaltına alınan Servet Turgut (55) ve Osman Şiban (50) helikopterden atılarak, çok sayıda asker tarafından işkenceye maruz kaldı. İçişleri Bakanı Soylu olayı inkar ederken, Turgut ve Şiban'ın kayalıktan düşükleri öne sürdü. İşkenceden dolayı geçici hafıza kaybı yaşayan Osman Şiban taburcu edildikten sonra evi basılarak zorla askeri hastaneye yatırıldı. Server Turgut ise, tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

■ **30 Mayıs 2020:** Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde bir polisin öldürülmesi sonrası gözaltına alınan Muhammed Emir Cura emniyette işkenceye maruz kaldı. Aynı operasyon kapsamında evleri basılan Şeyhmus ve Menice Yılmaz çifti ise köpekli işkenceye maruz bırakıldı. Valilik, olayla ilgili açıklamasında mağdurların vurması üzerine köpeğin refleks göstererek saldırdığını savundu.

■ **27 Haziran 2020:** DTK soruşturması kapsamında Diyarbakır'daki evinde gözaltına alınan HDP Yerel Yönetimler Kurulu üyesi Rojbin Sevil Çetin köpekli işkenceye maruz kaldı. İşkencenin faileri hakkında herhangi bir işlem yapılmadı.

■ **18 Temmuz 2020:** İstanbul'da bir polisin yaşamını yitirmesinin ardından gözaltına alınan 3 kişi emniyette işkenceye maruz kaldı. Gözaltına alınanların emniyette işkence görmüş fotoğrafları paylaşıldı.

■ **18 Mart 2021:** DBP'li Azad Polat, telefonunun şifresini vermediği için gözaltına alınıp götürüldüğü Cizre Emniyet Müdürlüğü'nde darp edildiğini, elektrikli işkenceye maruz bırakıldığını ve çekilen çıplak fotoğraflarıyla tehdit edildiğini anlattı.

■ **7 Mayıs 2021:** Urfa'nın Suruç ilçesinde gözaltına alınan ve tutuklanan F.B. (25), TEM Şube-si'nde sözlü ve fiziki işkenceye maruz kaldı.

■ **10 Mayıs 2021:** Harmandalı Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) bazı mülteciler, oda baskınlarında işkenceye maruz kaldı. Valilik, mültecilerin "mukavemet ettiği, kamu malına zarar verdiği" ve müdahalenin "yasal çerçevede" yapıldığını iddia etti." (MA / Gökhan Altay) ■

ESKİ DİPLOMATLAR MESLEKTAŞLARINA YAPILAN İŞKENCEYİ PROTESTO ETTİ

Bir grup eski Türk diplomat, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde meslektaşlarına işkençe yapılmasının ikinci yıldönümünü anmak ve Türk hükümeti tarafından işlenen insan hakları ihlallerini kinamak için 26 Mayıs Çarşamba günü Avrupa Konseyi (AK) binası önünde toplantı düzenledi.

Eski diplomatlar tarafından okunan açıklamada, "Meslektaşlarımızın maruz kaldığı işkençe olayının üzerinden iki yıl geçti. Ancak bugün de Türkiye'de işkençe olayları yaşanmaya devam ediyor" dedi. Açıklamada, işkençenin "yukarıdan" gelen talimatla yapıldığı ve "hangi kişilere işkençe uygulanacağını belirlenmesinde bazı Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin rol oynadığı" belirtildi. Mayıs 2019'da yaklaşık 100 eski diplomat, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları ve sınavda kopya çektikleri iddialarıyla gözaltına alındı.

İddiaların ardından Ankara Barosu olayla ilgili bir soruşturma başlattı ve mağdurların ifadelerinin "kişilerin darbe, işkençe ve kötü muameleye maruz kaldığını teyit ettiğini" açıklarken mağdurların, hazırlanan ifadeleri imzalamaya zorlandıkları ifa-

de edildi. Gözaltı operasyonu, eski başbakan ve dışişleri bakanı Ahmet Davutoğlu'nun yeni bir siyasi parti kurmaya çalıştığına dair haberler üzerine yapıldığı ve bakanlığın giriş sınavları hakkında Davutoğlu'nu suçlayıcı ifadeler alabilmek için eski diplomatların işkençe gördüğü yönünde iddialar yer aldı. Ancak mağdurların ifadeleri ve baronun hazırladığı rapora rağmen 6 Ağustos 2020'de Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı davanın kovuşturulması için bir neden olmadığına karar verdi.

Baro yaptığı açıklamada, "Bu kararlar, olayın failleri ve azmettiricileri, eylemlerinin unutulacağına ve cezasız kalacağına inandırılmış olabilir. Ancak işkençe hem iç hukukta hem de uluslararası hukukta insanlığa karşı bir suçtur ve zamanaşımına tabi değildir" dedi.

Aile üyeleri ve yakın çevresini de kapsayan 17-25 Aralık 2013 tarihli yolsuzluk soruşturmalarından bu yana Gülen hareketinin takipçilerini hedef alan dönemin Başbakanı Erdoğan, soruşturmaların bir Gülen darbesi ve hükümetine karşı komplo olarak değerlendirirken, cemaat mensuplarını terör örgütü ilan etti ve üyelerini hedef almaya başladı.

Başarısız darbenin ardından Türk hükümeti olağanüstü hal ilan etti ve darbeye mücadele bahanesiyle devlet kurumlarında büyük bir tasfiye gerçekleştirdi. Tasfiyelerden en çok etkilenen kurumlar arasında Dışişleri Bakanlığı da yer aldı. Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kiran'a göre, 550 kariyer diplomat - Türk diplomatik birliklerinin yaklaşık yüzde 30'u - Mayıs 2019 itibarıyla görevden alındı.

4 bin 156 hakim ve savcı da dahil olmak üzere 130 binden fazla memur ve 29 bin 444 silahlı kuvvetler mensubu, ne adli ne de meclis denetimine tabi olmayan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnameyle "terör örgütlerine" üye oldukları veya bu örgütlerle ilişkileri olduğu iddiasıyla özet olarak işlerinden uzaklaştırıldı. ■

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU

GERGERLİOĞLU'NDAN MEKTUP VAR

Twitter hesabından paylaştığı bir haberden dolayı hakkında "örgüt propagandası" yaptığı için dava açılan ve 2 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılan, sonrasında da milletvekilliği düşürülen HDP milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, cezaevinden mektup gönderdi.

Gergerlioğlu gönderdiği mektupta, "Ben vekilliği gasp edilmiş bir insanım. Harami-ce gaspa boyun eğmem. Mahpusken de ve-

killiğin yürütülebileceğini göstermeye çalışıyorum. Boşuna buralara Medrese-i Yusufiye denmiyor. Yusuf'un azmi, iradesi, sabrı lazım, gevşemek yok" dedi.

Cezaevinden Kronos Haber'in sorularını yanıtlayan Gergerlioğlu, 'içeriden' iktidarın çürümüşlüğü'nün daha net görüldüğünü ifade etti. Milletvekilliği görevini yaparken seslerini duyurduğu, yaşadıklarını gündeme getirdiği KHK'lıların gönderdiği mektupların

kendisini duygulandırdığını anlatan Gergerlioğlu, cezaevinde okuyup yazarak vakit geçirdiğini ve kitap yazmak istediğini söylüyor. Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun Sincan Cezaevi'nden verdiği cevaplar şu şekilde;

Siz tutuklandıktan sonra -birkaç isim dışında- Meclis sanki sustu. TBMM, dolayısıyla Türkiye'nin gündeminde insan hakları ihlalleri yok gibi. Amaç bu muydu sizce?

Vekil olduğum süre içinde canla başla, gece gündüz bana ne yafta takarlarsa taksınlar doğru bildiğimi söylemeye çalıştım. Ben tutuklandıktan sonra TBMM'de insan hakları alanında arkadaşlarımızın bayrağı devralması lazım. İnsan hakları alanında bu kadar kötü bir dönem yaşanmadı. TBMM'yi kısıtlı koşullarda takip ediyorum. Umarım insan hakları alanından bir eksiklik olmaz.

"DEMOKRASİ, KORKULAR VE KAYGILARLA GELMEZ "

Vekilliğiniz düşürüldükten sonra liderleri evinize çaya davet ettiniz, kırgın mısınız? Neden beklediğiniz destek gelmedi?

Liderleri Adalet Nöbeti'ne davet etmişim, gelmediler. Hangi kaygıları vardı bilemiyorum.

Apaçık bir yargı ayak oyunu olduğunu herkes biliyor. Defalarca anlattım, bu karar siyasi bir karardır. Defalarca ben, anayasa hukukçuları, ceza hukukçuları hukuksuzluğu anlattık. Bir vekilliğin ayak oyunu ile düşürülmesi sadece o vekilin veya partisinin meselesi değildir, demokrasi meselesidir. Parti farkı gözetmeksizin gelmeliydiler. Bu hukuksuzluğu yüksek sesle söylemeyenler bir daha demokrasi ve hukuktan bahsetmesin. Demokrasi nöbeti, milli irade diyenler bu ayak oyununu tezgâhladı, direnişimize karşı çıktı. Muhalefet ise mahcup bir edada idi. Kısmi destekler geldi ama çok daha etkili, lider düzeyinde gelmeliydiler. Demokrasi, korkular ve kaygılarla gelmez.

Partiniz HDP'den beklediğiniz desteği gördünüz mü?

Partim HDP ilk baştan itibaren bana "Tercihin hangi yönde ise sonuna kadar yanındayız" dedi. TBMM ve Genel Merkez'deki nöbetlerimde sonuna kadar yanımdaydılar, sağ olsunlar.

"İKTİDAR ÇÜRÜMÜŞ, MUHALEFET AKTİF OLMALI"

Bugüne kadar hep "dışarıdan" içeriği anlat-

tınız. Şimdi ise "içeridesiniz". İçeriden bakınca "dışarısı" nasıl görünüyor?

İçeriden görünen şu: Çürümüş iktidar, hâlâ kabul edilemez oranda desteklenmesi ve muhalefetin bir silkiniş yaşayarak muhalefet dozunu yükseltmesi. Ama bu yeterli değil. "128 milyar dolar" tepkisinin tuttuğunu görüyorum. Ruhsar Pekcan, Sedat Peker konuları gibi çok bariz konularda muhalefet daha yaratıcı fikirler bulmalı. İktidardan muhalefete yeterli oy gitmiyor. Bu çürümüşlük çok daha fazla oy kaybı gerektiriyor. Aşı beceriksizliği mesela, binlerce insanın ölümünden aşı teminini geciktiren iktidarın sorumlu olduğu belli, çok daha aktif muhalefet yapılmalı. Kabullenilmiş bir hal muhalefet için zaaftır. İnsan hakları ihlalleri bitmedi ama güçlü medyasıyla iktidar örtbas etmeyi başarıyor.

Dışarıdayken anlatmaya çalıştığınız içerisini nasıl buldunuz? Fiziki şartlardan insanların durumuna kadar neler söylemek istersiniz?

Ben zaten cezaevlerini yakından takip eden bir vekildim. Binlerce kişiden ileti alıyordum ve gündem ediyordum. TBMM Cezaevi Komisyonu pek çok cezaevi ziyareti yaparak yüzlerce koşuştta, yüzlerce mahpusla uzun uzun konuşmuştuk. Nasıl bir yere gireceğimi biliyordum. Karantina koşuşuna alındım ilk olarak. Yıllardır boyanmayan dolap, çerçeve, kap, kalorifer peteklerinden pas akıyordu. Bir kalorifer yeterli ısıyı vermiyordu, daha sonra bahar geldi diye erken kapatıldı. Ramazanda oruç tutan insanların direnci düştüğü için rutubetli ve serin bir ortamda tekrar kalorifer açılmadı. İki kez verdiğim dilekçelere olumsuz cevap verildi. Karantina sonrası başka koşuşa geçtim, boya badana yapılmıştı. 2 katlı bir koşuştayım. 10x15 avlusu var, alt kat 24 saat boyunca güneş görmüyor. Koşuşun alt katı yaşam alanı, mutfak, banyo, WC var, TV de ancak burada izleniyor, üst katta yatakhane.

Sabah akşam sayım yapılıyor ve mekanik bir muamele görüyorsunuz. Önceden Sincan Cezaevi'ne raporlama için gittiğimde bu tür eksiklikleri TBMM'de raporlamıştık. F tipi olduğu için tecrit yaşanıyor. Zaten F tipleri tecrit için yapılmış. Bir de Covid eklenince tam tecrit olmuş. Diğer mahpuslarla sohbet ve sahada spor hakkı iptal edilmiş. 17 günlük tam kapanma bahane edilerek aylık üç olan kapalı görüş hakkı bire indirildi. Bunlar hep fırsatçılık. Mahpuslarla temas imkânı oluyor zaten. Avukatlar geliyor, kapalı bir görüşme odasında, havasız bir ortamda görüşüyorsunuz. Bu sağlığa aykırı, havalandırması yok. Maske, eldiven kullanılıyor ama virüs hava yoluyla geçtiği

için sağlıksız ortamı engellemiyor.

Hapishane zaten insana aykırı bir yer. Özgürlüğünüz kısıtlanmış, bir de keyfi yasaklar olursa daha da ağırlaşıyor. Kitap kısıtlaması var. İki ayda bir 12 kitap alabiliyorsun dışarıdan. Bu, çok kitap okuyanlar için büyük sıkıntı. İlaç temini ve sevklerde sanırım sorun yok. Yemekler de orta hali ama kırmızı et miktarı belirgin, olursa tavuk etli yemekler. Sağlığınıza korumak için azami dikkat etmeniz gerekiyor. Covid ortamında, bilhassa kış ve ilkbaharda sıkıntı artıyor sanırım. Adı cezaevi olsa da devlet memurlarının mahpuslara hitabı daha nezaketli olmalı.

Cezaevinde nasıl karşılandınız?

Cezaevine getirildiğimde görevlilerin basına yansıyan haberler dolayısıyla benimle ilgili bilgi sahibi olduklarını anladım. Kötü bir karşılama olmadı. Çıplak arama dayatabilecekleri endişesindeydim. Bu benim için çok hassas onur konusu idi. Allah'tan böyle bir şey yapmadılar. Normal ve cihazla arama ile bu aramanın yapılabileceğini zaten hep söylüyordum. Karantina koşuşunda insani ihtiyaçlarım bir gecikme olmadan karşılandı.

"HER KESİMDEN MEKTUP VAR, DİRENMENİN GÜZELLİĞİNİ ANLATIYORLAR"**Size kimler mektup yazıyor, ne yazıyorlar, neler anlatıyorlar?**

Bana mektup yazan çok kişi var. Gerek cezaevlerinden gerek dışarıdan tanıdığım ve tanımadığım çok kişiden mektup alıyorum. Benim için büyük moral kaynağı oluyorlar. Şimdiye kadar yardımcı olduğum mahpus veya dışarıdaki mağdurlardan vefa duygusuyla, gözlerimi yaşartan mektuplar alıyorum. Bilhassa her farklı kesimden mektup gelmesi en çok hoşuma giden husus. Demek ki diyorum insan hakları alanında yapmak istediğimi başarmışım. Sadece bir kesimden değil, farklı çok kesimden sevgi ve destek almam insan hakları mücadelemın başarıya ulaştığını gösteriyor. Eski eş genel başkanlarımız, mahpus vekillerimiz bana "Hoş geldin" mektubu gönderdi. Hepsini de mücadelemi büyük takdirle izlediklerini söylediler. Yine KHK'lı arkadaşlarımız, sol çevre ve Kürt camiasından mahpuslar, beni çok seven gençler, yurtdışından dualarını gönderen insanlar...

Velhasıl büyük bir gruptan destek alıyorum. Direnmenin güzelliğini, mücadeleyi anlatıyorlar bana. Sağ olsunlar, yıllarca cezaevinde kalan insanların benim mahpusluğumu çok dert ettiklerini ve bunun siyasi bir karar olması ve özellikle

cezaevlerini yakından takip eden bir vekile yapılmışından dolayı yaralandıklarını görüyorum. Mektuplarda göz yaşartan dualar var. Ben de her mektuba cevap yazıyorum. Her insan benim için çok değerlidir.

“ESKİ MAHALLEMİZİN VİCDAN KAVRAMIYLA SORUNLARI VAR”

Bu süreçte ‘eski mahallenizden olumlu ya da olumsuz tepki aldınız mı?

Eski mahallemizin vicdan kavramıyla sorunları var. Vicdan bitince her yaşanan zulme bir kılıf bulabiliyorlar. Zulme karşı çıkmadılar, sessiz kaldılar ve bu şekilde desteklediler. Dünyevi çıkarları için yanlış bulsalar bile eleştiremezler. Vicdanı değil gücü, hakkı değil taassubu seçiyorlar.

“BOŞUNA BURALARA MEDRESE-İ YUSUFİYE DENİLMİYOR. GEVŞEMEK YOK”

Cezaevinde sizi zorlayan konular oldu mu? Bir gününüz nasıl geçiyor?

Hiç şüphesiz cezaevi insani bir yer değil. Özgürlüğünüz elinizden alındığı gibi çeşitli kısıtlamalarla sizi değiştirmeye, biçimlendirmeye çalışıyorlar. Her TV kanalını izleyemiyorsunuz,

izleyebildikleriniz çoğunlukla iktidar medyası. Her gazeteyi alamıyorsunuz, kısıtlı, kitap da hakeza böyle. İradeli insanımdır, iradesi zayıf olan için bir anda kapıların kapanması ve dört duvar arasında kalmanız karşısında depresyona girmeniz mümkün değil. Bunun siyasi bir intikam operasyonu olduğu bildiğim için dimdik ayakta, vaktimi dopdolu geçirmeye çalışıyorum. İç ve dış dünyayı yeniden gözden geçiriyorum, kendimle ve çevremlerimle hasbihal etmeye çalışıyorum. Kendimi Hz. Yusuf gibi hissediyorum. O da zulmen zindana atılmıştı ama milim geri adım atmamıştı. Boşuna buralara Medrese-i Yusufiye denmiyor. Yusuf’un azmini, iradesini, sabrını, ahlakını göstermek zorundasınız, gevşemek yok.

Ramazan’da TV’de Hz. Yusuf filmi izledim. Zindan hayatı tasvir ediliyordu. Benim için etkileyici oldu. Girdikten bir 10 gün sonra Ramazan başladı. İftar saati ve yemek dağıtımı uygun olmasa da hatim indirerek, kitap okuyarak, tefekkür ederek geçirdim Ramazan’ı. Bu arada siyasetten kopmamam gerekiyordu. TV haberlerini ve abone olduğu gazeteyi vekilliği hâlen süren bir insan gibi takip ettim. Makaleler, şiirler yazdım, sosyal medyaya mesajlar yolladım. Niye bu konuda

gayretliyim? Çünkü ben vekilliği gasp edilmiş bir insanım. Vekilliği millet verir, millet alır. Haramice gaspa boyun eğmem. Buradan da vekilliğin yürütülebileceğini göstermeye çalışıyorum.

Tam kapanma cezaevinde sıkıntı oldu. Avukat ve kapalı görüş sıkıntısı oluştu. Bayram sonrası erken yatıp, erken kalkarak günümü en disiplinli şekilde geçirmeye çalışıyorum. Günlük yürüyüşü ihmal etmiyorum. Okumaya, yazmaya, yeni fikirler üzerinde düşünmeye yoğunlaşıyorum. Koğuşta yalnız kalıyorum, bu benim tercihim oldu. Kitap yazma düşüncem var, bu yüzden sakin bir kafa gerekiyor.

“YETER Kİ VİCDAN SAHİBİ OLALIM...”

Zaten lüks hayat peşinde koşan bir insan değilim. Öğrenciyken zorluk çektiğimde hep ilerideki hayata hazırlanmam için bunun gerekli olduğunu düşünürdüm. Hayatta başınıza her şey başınıza gelebilir. Ben bir gün doktor idim, bir gün ötekileştirilmiş bir KHK'lı, bir gün vekil ve bir gün de mahpus. Yeter ki vicdan sahibi olalım, gerisi Allah'ın dönüp duran günleridir.

Eğer burada “su ısıtıcı” varsa sorun yok. Çay seven biri olarak, çay keyfim hiç eksik olmuyor. 17 kitap okuyup, Türkçe ve Arapça hatim yaptım. Bunlar da cezaevinin iyi yönleri oldu. Burada, önceden iyi ve adil işler yaptığım için çok mutluyum. Keşke daha da fazla yapsaydım diyorum.

Destek verdiğiniz toplum kesimleri vekilliğiniz düşürüldüğü ve tutuklandığınız süreçte size destek olmaya çalıştı mı?

Evet. Ben toplumun siyaset ve partilerin önünde olduğunu gördüm. Vicdanı olan her kesimden destek gördüm. Vekillik sadece TBMM’de yapılmaz bence, halkın kalbinin, gönülünün vekiliyseniz halk sizi bağrına basar.

Türkiye’de adaletsizliğin bu kadar artması ne gibi sonuçlar doğurur?

Toplum çok sıkışmış durumda. Zaten kokuşmuş bir yönetim altında, bir de COVID salgını bitmiyor, insanlar artık patlama noktasında. İnsan haklarını çözmek değil, ceberutlüğü arttırmaya çalışarak ve din istismarıyla kendini kurtarmaya çalışan bir Ak Parti- MHP ittifakı var. Bu da insanları daha da çaresizleştiriyor. Baskı yapan iktidar bunu daha da zorbalığı, hukuksuzluğu artırarak sürdürebileceğini düşünüyor. Muhalefetin demokrasi ve hukuk paydasını gözetererek, toplumu bu uçurumdan kurtarması lazım. AK Parti-MHP toplumu sürükledikleri bu durum için hiç

endişeli değiller. Allah korusun Suriye ve Irak gibi olma potansiyelimiz var. Akli selimin galip gelmesini umuyorum. Bu zorbalık sınavını geçip demokrasiye kavuşmamız lazım.

“DEMİRTAŞ FOTOĞRAF VE ÇİÇEKLİ KART GÖNDERDİ”

HDP’nin tutuklu eski Eş Genel Başkanları- la, özellikle Sn. Selahattin Demirtaş’la haberleştiniz mi?

Evet, Sayın Demirtaş ben cezaevine girdiğim gibi bana Abdullah Zeydan vekille birlikte cezaevi koğuşundaki imzalı fotoğrafını ve çiçekli bir kart göndererek, “Tüm kalbimizle yanınızdayız. Geçer bugünler de onurlu duruş kalır. Milyonların yüreği sizinle atıyor, bir an dahi bunu unutma. Sağlığına dikkat et, hep moralli ol lütfen” diye yazmış sağ olsun. Bana çok moral oldu. 4,5 senedir zulmen tutuklu, o bana moral veriyordu.

Cezaevinde yaşadığınız, tanık olduğunuz, duyduğunuz ya da haberdar olduğunuz hak ihalleri neler?

Yaşadıklarımın örnek vereyim: Isı yeterli olmadığı ve sağlığıma dikkat etmek için evden bere istemiştim. “Kar maskesi yapılır” diye vermediler, bir sevenim “dalgaların sesini dinlersin” diyerek deniz kabuğu göndermiş “mevzuata aykırı” denilerek verilmedi. Hakkımda çıkan haberleri istemiştim. HDP Genel Merkezi ve oğlumun gönderdiği haberler “telif hakkında giriyor” veya “yasaklı site çıktısı” denilerek bana verilmedi. Dışarında pul istemiştim, “kantinde satılıyor” diye engellendi. Kitap 2 ayda bir 12 ile sınırlı. Bana mektup yazan bir kişinin mektubundaki sıradan ifadeler “örgüt propagandası” diye engellenmiş. (2. mektuptan öğreniyorum, başkasına yazdığında bu engellenmenin yaşanmadığını yazmış) Bir mahpusun öğrenci olduğu halde 3 kişilik odada bir masaya mahkum edildiğini öğrendim. 2. masa isteği “güvenlik” gerekçesiyle reddedilmiş. Üçü de öğrenci olan bu kişiler, tek masa ile ne yapar? “Güvenlik” nasıl bir engel oluşturabilir ki?

“BURASI TÜRKİYE, HUKUKUN KALMADIĞI BİR ORTAMDA KESİN KONUŞAMIYORUZ”

AYM ve AİHM sürecinden umutlu musunuz?

Benim cezam hukukçu olmayan birisi tarafından bile anlatılabilecek şekilde siyasi bir ceza. AYM’den kesin ihlal kararı çıkması lazım. Ama burası Türkiye, hukukun kalmadığı bir ortamda kesin konuşamıyoruz. AYM olmazsa AİHM’den kesin ihlal çıkar. ■

20

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

Peaceful
Actions
PlatformİNSAN HAKLARI BÜLTENİ
MAYIS 2021 SAYI:5

WEBİNAR'A DAVETLİSİNİZ!

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO)
Türkiye hakkındaki tarihi ihlal kararı

Konuşmacı
MUAMMER BURTAÇ GİRAY
Aksiyon İşçi Sendikaları
Konfederasyonu
Genel Sekreteri

Moderatör
HASAN CÜÇÜK
Gazeteci

Konuşmacı
Av. **MEHMET KASAP**
Sendika Hukuku Uzmanı

HRD'DEN EMEKÇİLERE VE ENGELLİLERE DESTEK

Human Rights Defenders e.V. Derneği ve Mağdur Emekçiler Platformu her yıl coşkuyla kutlanan 1 Mayıs Emekçiler ve Dayanışma Bayramı için bu yıl çok daha anlamlı kutlamalar hazırladı. HRD, COVID19 tedbirleri çerçevesinde BM Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Yönetim Kurulu'nun almış olduğu son karar çerçevesinde (<https://www.sendikahaklar.com/>) alanında uzman konuşmacıların katıldığı bir Webinar düzenledi.

Yıllarca sürdürülen mücadele sonucunda ILO'nun verdiği karar birçok KHK'lıya umut olurken 1 Mayıs kutlamaları daha anlamlı bir hal aldı. Düzenlenen Webinar'da katılımcılar ILO'nun aldığı kararın ne anlama geldiğini, mağdurların bundan sonra ne yapmaları gerektiği ve ne tür bir yol

izlemeleri gerektiği yönünde bilgilendirildiler. Öte yandan, istihdam konularıyla ilgili KHK ve Özel Sektör mağdurlarının Türkiye'deki yargı mercilerine sunabilecekleri dilekçe örneklerine www.sendikahaklar.com internet sitesinden ulaşılacaktır.

ENGELLİLER İÇİN EL ELE

HRD e.V. Derneğinin bünyesindeki Hand In Hand Engelli Hakları Platformu, BM Engelli Hakları Haftası münasebetiyle, Dr. Ahmet Kurucan'ın konuşmacı olarak katıldığı 'İslam'da Engelli Hakları ve Engelli Olmak' konulu bir Webinar tertip etti. İslamın engellilere bakışı nedir? "Engelli insanlar hak öznesi midir, yoksa yardım öznesi mi?" sorularının yanıt bulunduğu Webinar büyük ilgi gördü. ■

21

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

Peaceful
Actions
PlatformİNSAN HAKLARI BÜLTENİ
MAYIS 2021 SAYI:5

<https://www.youtube.com/watch?v=hahHvIUOhis>

Dünya Basın Özgürlüğü Günü Kutlandı

 INTERNATIONAL
Journalists
INTERNATIONAL JOURNALISTS ASSOCIATION

A lmanya merkezli International Journalists Association e.V. derneği tarafından 3 Mayıs 2021 Dünya Basın Özgürlüğü Gününde farkındalık oluşturmak için birçok etkinlik düzenlendi.

Dünya Basın Özgürlüğü Günü ana teması, her türlü zoruğa rağmen yayıncılığa devam eden gazeteciler ve habercilik faaliyetleri oldu. Yayımlanan video ve görseller ile her şart altında tarafsız ve özgür basın vurgusu yapıldı.

"BİZ GAZETECİYİZ"

Sosyal Medyada yayınlanan 'Biz Gazeteciyiz' videosunda Türkiye'de gazetecilik yapma imkanı kalmadığı için yurtdışında yaşamak zorunda kalan, her

türlü olumsuzluk ve imkansızlıklara rağmen susmayan, özgür medya için direnen gazetecilere mikrofon uzatıldı. Videoyu sosyal medya kanallarından ve YouTube üzerinden yaklaşık 120 bin kişi izledi. <https://www.youtube.com/watch?v=hahHvIUOhis>

"TUTUKLU GAZETECİLERE ÖZGÜRLÜK"

3 Mayıs'ta tutuklu gazeteciler de unutulmadı. Geçen yıl her gazeteci için ayrı ayrı hazırlanıp yayımlanan videolara ek olarak bu yıl tutuklu gazetecileri hatırlatmak amacıyla bir klip hazırlandı. Bu klipte özellikle uzun süreli tutukluluk alan gazeteciler ön plana çıkarıldı. https://www.youtube.com/watch?v=1_JK7CqzIVM

"BU YAYIN DEVAM EDECEK"

Kamu yarına faaliyet gösteren International Journalists Association e.V. hazırladığı bir video ile faaliyetlerini anlattığı bir videoyu kamuoyu ile paylaştı.

Daha önce hazırlanan ve gazetecilerin yurt dışına çıkma nedenlerini ve süreçlerini anlatan video sosyal medya da en çok paylaşılan videolardan birisi oldu. Ayrıca "Journalist POST" dergisinin içeriği de hazırlanan bir kısa bir film ile anlatıldı.

Dernek Genel Sekreteri Mustafa Kılıç, Bold Medya kanalına konuk olarak, derneğin faaliyetlerinden bahsederek mücadelelerinin her zaman süreceğini ifade etti. Tr724 Kanalında 'Ayaküstü' ve 'Nöbetçi Editör' programlarında da "Dünya Basın Özgürlüğü" günü konusu gündeme getirildi. Erkam Tufan Aytav ve Tarık Toros da yayınlarında Dünya Basın Özgürlüğü Gününe özel açıklamalar yaptılar. "3 Mayıs" sosyal medya kanalları tarafından işlenirken özellikle "Journalist POST" dergisinin Mayıs özel sayısından alıntılar yapılması dikkatleri çekti (<https://www.diken.com.tr/turkiye-erdogan-dan-buyuktur/>)

Ayrıca Peaceful Actions "Basın Özgürlüğü Günü" için bir açıklama yayınlarak Erdoğan'a gazetecileri serbest bırakması çağrısını yeniledi. Peaceful Actions'ın açıklaması şu şekilde;

MEDYA ÖZGÜR DEĞİLSE, DEMOKRASİ YOKTUR

Türkiye'de medya çalışanları 3 Mayıs dünya basın özgürlüğü gününü hapiste, işsiz ve ağır çalışma koşulları altında karşıyorlar.

135 medya mensubunun hapishanede tutuklu ya da hükümlü durumunda bulunduğu Türkiye'de

2000'den fazla gazeteci hakkında siyasi suçlamalarla çeşitli soruşturmalar açılmış durumda. 3 binden fazla gazetecinin basın kartı hiçbir gerekçe gösterilmeden iptal edildi ya da yenilenmedi.

Son dört yılda 7 binden fazla medya çalışanı işini kaybetti. Medyanın yüzde 85'i iktidarın kontrolüne girerken, internet ve sosyal medya platformlarını da sansürlenebilmek için yeni yasal düzenlemeler yapıldı. Sansür ve otosansür, demokrasiler için vazgeçilmez olan medyanın güç kaybetmesine, gazetelerin tirajlarının yüzde 40 oranında erimesine neden oldu. Medya özgürlüğü endeksinde Türkiye 180 ülke arasında 152. Sıraya gerileyerek, diktatörlükle anılan ülkeler arasına katıldı.

20 gazeteci son bir yılda fiziki saldırıya uğradı. Gazeteciler, siyasetçiler tarafından ismen hedef gösterilmeye devam etti. Baskılar ve soruşturmalar nedeniyle ülkeyi terk eden medya mensubu sayısı 500'e yaklaştı.

Bu ağır tablonun sorumlusu kuşkusuz olarak iktidarı oluşturan koalisyon hükümeti ve basın özgürlüğünü garanti altına alan anayasal düzenlemeleri uygulamayan, iktidarın talepleri doğrultusunda hareket eden yargı ve kolluk güçleridir.

Zor şartlarda Türkiye'de mesleklerini sürdürmeye çalışan medya emekçilerinin 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü günlerini kutlarken; tutsak, işsiz bırakılan ve basın kartı iptali nedeniyle mesleğini yapamaz hale getirilen tüm meslektaşlarımıza en güçlü desteklerimizi iletiyoruz.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ve hükümetini, öncelikle tutsak gazetecileri serbest bırakmaya ve medya üzerindeki baskılara son vermeye çağırıyoruz. ■

EŞİK'DEN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ RAPORU:

2336 KADIN HAYATTA OLACAKTI

Türkiye'nin ansızın kadın ve çocukların haklarını koruyan ve ilk olarak Türkiye'nin öncülük ettiği İstanbul Sözleşmesinden çekildiğini açıklaması özellikle Avrupa'da büyük bir ses getirdi. Eşitlik için Kadınlar Platformu (EŞİK) tarafından yayınlanan rapora göre, İstanbul Sözleşmesi 2014 yılında yürürlüğe girdiğinden bu yana Türk makamları tarafından gerektiği gibi uy-

gulanmış olsaydı, aile bireyleri veya yakınları tarafından öldürülen en az 2 bin 336 kadın hala hayatta olacaktı.

Avrupa Konseyi'nin kadına yönelik şiddeti önleme ve bu mücadeleye yönelik bağlayıcı anlaşması olan İstanbul Sözleşmesi'nin 10. yıldönümü münasebetiyle hazırlanan raporda, yalnızca son üç yılda en az 330 kadının kurtarılabileceği belirtildi.

Avrupa Birliği ve 45 ülke tarafından Mart 2019 itibarıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesi, hükümetlerin aile içi şiddet ve benzeri istismarın önlenmesinin yanı sıra evlilik içi tecavüz ve kadın sünnetini kovuşturan yasalar çıkarmasını şart koşuyor. Türkiye, 10 yıl önce örgütün dönem başkanlığı sırasında İstanbul'da imzaya açılan Avrupa Konseyi sözleşmesini onaylayan ilk üye ülke olmuştu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 20 Mart'ta ülkeyi uluslararası anlaşmadan çeken bir kararname yayınlayarak, verilen karar Türkiye'de ve uluslararası toplumda büyük tepkilere yol açtı.

İLK 12 SAATTE ALTI KADIN ÖLDÜRÜLDÜ

EŞİK'in hazırladığı rapora göre, Türkiye'nin İstanbul sözleşmesinden çekilmesinin ardından ilk 12 saat içinde altı kadın öldürüldü. Kararın ilk ayında ise 24 kadın öldürülürken, 21 kadın ise şüpheli sebeplerden ölü bulundu. Ayrıca partnerlerini öldürmekten müebbet hapis cezasına çarptırılan üç kişi de temyiz mahkemelerinde beraat etti. Bazı polis karakollarının tacizci partnerlerine karşı yardım ve yasaklama emri başvurusunda bulunan kadınları geri çevirdiği ise hazırlanan raporda yer aldı.

EŞİK yaptığı açıklamada, Erdoğan'ın meclis görüşmesi olmadan sözleşmeden çekilme kararını tanımadıkları ifade edilirken, "Bu karar Anayasa'ya ve uluslararası hukuka aykırıdır. Sözleşmeden çekilmek, kadınları zor kazanılmış haklarından mahrum etmenin ilk adımıydı. Hükümet önce çocuk istismarından hüküm giymiş kişilere af çıkardı, sonra da İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi. Peki sırada ne var? Kadınları koruyan diğer yasaları ve hatta medeni hukuku kaldıracaklar mı?" ifadelerine yer verildi.

KARARA DÜNYA TEPKİLİ

Türkiye'nin sözleşmeden çekilme kararı, uluslararası toplumda birçok liderin de tepkisine sebep oldu. ABD Başkanı Joe Biden, Türkiye'nin anlaşmadan çekilmesinin "derin bir hayal kırıklığı" ve küresel olarak kadına yönelik şiddeti sona erdirmeye çabalarında bir geri adım olduğunu söyledi. AB'nin Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ve Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejcinoviç, geri çekilmeyi sert bir şekilde eleştiren Avrupalı liderler arasındaydı. Birleşmiş Milletler de Türkiye'yi kararını yeniden gözden geçirmeye çağırdı. ■

25

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

Peaceful
Actions
Platform

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
MAYIS 2021 SAYI:5

ENES KANTER, GALİBİYETİ SAMANYOLU KOLEJİ'NE ADADI

NBA'de normal sezon ve Play-in maçlarının sona ermesinin ardından basketbolseverlerin büyük bir heyecanla beklediği Play-Off müsabakaları başladı. Doğu Konferansı'nda Milwaukee Bucks geçen sezonun NBA Finalisti Miami Heat'i uzatmada 109-107 ile geçerken, Brooklyn Nets de Boston Celtics'i 104-93 yenerek seride 1-0 öne geçti. Batı Konferansının ilk play-off maçında Dallas Mavericks, Los Angeles Clippers'i deplasmanda 113-103 yenmeyi başardı. ▶

Enes Kanter, normal sezonda Portland Trail Blazers'ın aldığı her galibiyeti Türkiye'de hukuksuzluğa uğrayan kişilere adayarak yaşanan zulmü dünya kamuoyuna duyurdu. Play-off'larda küçük bir değişiklik yapan yıldız oyuncu Enes Kanter, Denver Nuggets'la oynadıkları serinin ilk galibiyetini 'evim' olarak nitelediği Samanyolu Koleji'ne adadı. Maçtan sonra Twitter hesabından paylaştığı mesajında, "Samanyolu Lisesi benim evimdi. Uluslararası Bilim Olimpiyatları'nda yüzlerce madalyası bulunan Türkiye'nin en başarılı okullarından birisiydi. Okulum, 2016 yılında Diktatör Erdoğan tarafından 1284 okul ile birlikte yasadışı olarak kapatıldı. Bugünün zaferini Samanyolu Koleji'ne adıyorum" ifadelerini kullandı.

KANTER'DEN DOĞUM GÜNÜNÜ KUTLAYAN MİNİK BASKETÇİLERE BÜYÜK JEST

Enes Kanter, Atina'dan doğum gününü kutlayan küçük basketbolcuların jestini de karşılıksız bırakmadı. Kanter, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında "En yakın zamanda oraya gelip bir basketbol maçı yapacağız" dedi. Türkiye'yi terk etmek zorunda kalan ve Yunanistan'da yaşayan ailelerin çocukları, NBA yıldızı Enes Kanter'in doğum gününü hazırladıkları bir klipe kutladılar.

Hazırlanan ikinci kısımda ise 'Bunlar da bizim Atina'nın yıldızları' denilerek, kısa bir süre önce Atina'da faaliyete başlayan Spor Akademisi'nin küçük

kursiyerlerine yer verildi. NBA'in yıldız adayları da Kanter'in doğum gününü kutladı.

Miniklerin büyük jestini karşılıksız bırakmayan Kanter ise sosyal medya hesabından Atina'da çocuklarla maç yapma sözü verdi. "Ben tek, siz hepimiz" diyerek miniklere meydan okuyan Kanter; "Ben kendimi bir dev adam zannedirdim, ta ki sizleri görünceye kadar.

Yunanistan'daki tüm minik DEV kardeşlerim, Güzel mesajlarınız için çok teşekkür ederim. Hepinizi çok çok seviyorum. En yakın zamanda oraya gelip bir basketbol maçı yapacağız. Ben tek, siz hepimiz. Hazır olun" ifadelerini kullandı.

HEDEF PROFESYONEL OLMAK

Yunanistan'a sığınmak zorunda kalan mülteci çocukların yaşadığı travmayı silmeyi amaçlayan Spor Akademisi, birkaç ay önce faaliyete başladı. Çocukların yaşadığı zor günleri atlatmasına ve sosyalleşmesine yardımcı olabilmek amacıyla açılan kursun hocaları ise yine kursiyer çocuklar gibi Türkiye'den göç etmek zorunda bırakılan yargı mensupları.

Haftada iki gün antrenman yapılan kursta 50 civarında kayıtlı öğrenci bulunuyor. Şimdilik tamamen amatör olarak faaliyetlerine devam eden Spor Akademisi, ilerleyen zamanda profesyonel bir organizasyona dönüşmeyi amaçlıyor. ■

27

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

Peaceful
Actions
PlatformİNSAN HAKLARI BÜLTENİ
MAYIS 2021 SAYI:5

Mülteci olarak sesinizi dünyaya duyurmak ister misiniz?

İngiltere'den Human Rights Solidarity ve Almanya'dan Peaceful Actions Platformu 20 Haziran Dünya Mülteciler gününü de içine alan 14-20 Haziran Mülteciler Haftasına yönelik bir dizi ortak faaliyet kararı olarak mülteci konumunda dünyanın farklı yerlerine dağılan insanların sesini dünyaya duyurmayı hedefliyor.

Avrupa'ya zorunlu göç etmek zorunda kalan insanların videosu ile "yük değil fırsat olmak istiyoruz" mesajını tüm dünyaya du-

yurabilme adına nasıl bir video çekilebilmesi gerektiği yönünde ki bilgileri ekteki dosyada bulabilirsiniz.

Her Avrupa ülkesinden bir veya iki video istiyoruz.

Videoların en geç 10 Haziran 2021 akşamına kadar şu email adresine iletilmesini rica ediyoruz: akifyilmaz71@gmail.com Gönderdiğiniz videonun Türkçe olmayan kısmında ne söylediğinizin çevirisini talep ediyoruz. ■

<https://peacefulactions.org/mul-teci-olarak-sesinizi-dunya-ya-duyurmak-ister-misiniz/>

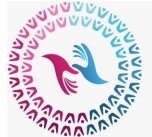
Peaceful Actions Platformu

Aktion für Flüchtlingshilfe,

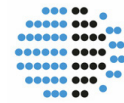

Human Rights Defenders,

Human Rights Solidarity

Human Rights Solidarity

INTERNATIONAL Journalists
INTERNATIONAL JOURNALISTS ASSOCIATION

International Journalists Association

Solidarity with Others

dernek temsilcilerinden oluşmaktadır.